

Brusel 30. března 2022
(OR. en)

7765/22

ENER 115
ENV 306
CONSUM 76
COMPET 199
IND 98
MI 242

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	30. března 2022
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	C(2022) 2026 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE Pracovní plán na období 2022–2024 týkající se ekodesignu a označování energetickými štítky

Delegace naleznou v příloze dokument C(2022) 2026 final.

Příloha: C(2022) 2026 final

V Bruselu dne 30.3.2022
C(2022) 2026 final

SDĚLENÍ KOMISE

Pracovní plán na období 2022–2024 týkající se ekodesignu a označování energetickými štítky

{SWD(2022) 101 final}

SDĚLENÍ KOMISE

Pracovní plán na období 2022–2024 týkající se ekodesignu a označování energetickými štítky

1. ÚVOD

Napětí na energetickém trhu, ve kterém se EU octla v posledních měsících, je důrazným připomenutím rizika a nákladů, které vznikají z důvodu nadměrné závislosti na dovozu fosilních paliv, což bylo ještě zesíleno útokem Ruska na Ukrajinu. Ceny energií jsou opět předmětem politického zájmu vzhledem k tomu, jak velmi reálný dopad mají na evropské občany i podniky. Nejedná se však o **první energetickou krizi v Evropě a zřejmě nebude ani tou poslední, dokud nezvýšíme odolnost** posílením investic do ekologické transformace a nebudeme při tom klást energetickou účinnost na první místo¹. Současné kapacity v oblasti dekarbonizované energie ani zdaleka neuspokojují všechny energetické potřeby, přičemž nižší spotřeba energie může být za těchto okolností okamžitým přispěním. V budoucnu budou úspory energie nedílnou součástí vytváření nákladově přívětivého a odolného energetického systému, který bude schopen poskytovat cenově dostupné energetické služby pro všechny a řešit energetickou chudobu². Energetická účinnost bude rovněž hlavní složkou plánu RePowerEU, který má Komise na žádost vedoucích představitelů EU předložit do května.

Politiky EU v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky jsou klíčovou součástí této agendy. Představují pravidla jednotného trhu, která podnikům, občanům i státním správám usnadňují, aby přispívali k přechodu na čistou energii a plnili závazky EU v oblasti energetické účinnosti i obecnější cíle Zelené dohody pro Evropu, včetně agendy pro oběhové hospodářství, a zároveň to pro ně bylo méně nákladné. Vytvářejí příležitosti pro podniky a zvyšují odolnost stanovením harmonizovaných pravidel pro „výrobky spojené se spotřebou energie“ týkající se hledisek, jako je spotřeba energie a vody, úrovně emisí a účinnost využívání materiálu, podporují poptávku po udržitelnějších výrobcích i jejich nabídku a zároveň **výrazně snižují energetické náklady uživatelů**: odhady ukazují, že **úspory v roce 2021 přesáhly 120 miliard EUR a v roce 2022 by se mohly zdvojnásobit**³.

V rámci možností aktuálních pravidel EU pro ekodesign a v součinnosti se zaměřením na energetickou účinnost se tento pracovní plán ve větší míře **zaměřuje na aspekty oběhivosti ekodesignu** podle vzoru z předchozího plánu⁹ a v souladu s akčním plánem pro oběhové hospodářství z roku 2020⁴. Ještě před tím, než vstoupí nařízení o ekodesignu udržitelných

¹ Doporučení Komise (EU) 2021/1749 ze dne 28. září 2021 k Zásadě „energetická účinnost v první řadě“: od principů k praxi – Pokyny k uplatňování zásady při rozhodování v odvětví energetiky i mimo něj.

² Viz také COM(2021) 801 – Návrh DOPORUČENÍ RADY ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu.

³ Viz pracovní dokument útvarů.

⁴ https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_it

výrobků v platnost a nahradí stávající směrnici o ekodesignu, mohou být a budou prozkoumány nové požadavky na účinnost využívání materiálu určitých výrobků. Tím by se měla dále zlepšit oběhovost a celkově snížit environmentální a klimatická stopa výrobků spojených se spotřebou energie, jakož i posílit odolnost EU.

Jak **směrnice o ekodesignu**⁵, tak **rámcové nařízení o označování energetickými štítky**⁶ stanoví kritéria pro přijetí opatření pro konkrétní skupiny výrobků. Rovněž vyžadují, aby byly stanoveny priority prostřednictvím **pravidelně aktualizovaných průběžných pracovních plánů**, které posoudí dosažený pokrok a zavedou orientační priority pro nové skupiny výrobků spojených se spotřebou energie, jež mají být zohledněny.

Tento plán vychází z práce provedené od přijetí první směrnice o ekodesignu a z předchozích pracovních plánů (které se vztahují na období 2009–2011⁷, 2012–2014⁸ a 2016–2019⁹), a zároveň zahrnuje práci vyžadovanou podle rámcového nařízení o označování energetickými štítky, jež stanoví lhůty pro přepracování stávajících štítků, a posuzuje pokrok, který byl učiněn v oblasti Evropského registru výrobků s energetickým označením (EPREL). Plán rovněž zahrnuje podobnou práci týkající se **označování pneumatik**, ačkoli vychází ze specifického právního základu¹⁰.

Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků přijaté ve stejnou dobu jako tento pracovní plán nahradí směrnici o ekodesignu nařízením, které se bude vztahovat na obecnější řadu výrobků a umožní dále rozšířit požadavky na udržitelnost regulovaných výrobků. Než vstoupí toto nové nařízení v platnost, bude provádění pokračovat v rámci stávající směrnice. **Tento dokument se zaměřuje na výrobky spojené se spotřebou energie** a stanoví priority a plány pro tyto výrobky. Představuje horizontální práci týkající se konkrétních výrobků, která souvisí se zavedením, sjednocením a dalším rozvojem tohoto hlavního souboru přímo použitelných právních předpisů EU. Až bude nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků přijato, bude práce na výrobcích spojených se spotřebou energie začleněna do obecnějších pracovních plánů nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků a bude jí i nadále věnována zvláštní pozornost.

Aktuálně je prostřednictvím 50 opatření regulováno přibližně 30 skupin výrobků spojených se spotřebou energie. Vztahují se na miliardu výrobků¹¹ každoročně uvedených na trh a denně mají přímé důsledky pro dodavatele, prodejce, podniky i spotřebitele. Přibližně **polovina celkové spotřeby energie EU** připadá na výrobky, na něž se vztahuje tento právní předpis.

⁵ Směrnice 2009/125/ES.

⁶ Nařízení (EU) 2017/1369.

⁷ KOM(2008) 660 v konečném znění.

⁸ SWD(2012) 434 final.

⁹ COM(2016) 773 final.

¹⁰ Nařízení (EU) 2020/740 o označování pneumatik s ohledem na palivovou účinnost a jiné parametry.

¹¹ Odhaduje se, že se v roce 2020 v rámci EU-27 prodaly přibližně tři miliardy výrobků, na něž se vztahují tato opatření, z toho 1,5 miliardy zdrojů světla, 880 milionů elektronických výrobků, 350 milionů pneumatik a 240 milionů ostatních výrobků.

Příprava pracovního plánu ukázala, že **stále existuje prostor pro výrazné a nákladově efektivní úspory rozšířením oblasti působnosti na nové výrobky spojené se spotřebou energie**. Klíčovým poznatkem získaným z provádění posledního pracovního plánu je rovněž to, že **využití veškerých výhod této oblasti politiky bude vyžadovat lepší skloubení ambicí a zdrojů**, a to jak z hlediska provádění politiky na úrovni EU, tak z hlediska úsilí členských států v oblasti dozoru nad trhem.

2. ODHADOVANÉ DOPADY POLITIK

V nejnovější účetní zprávě o dopadu ekodesignu¹² se odhaduje, že kumulativní účinek předpisů EU týkajících se ekodesignu a označování energetickými štítky **snížil v roce 2020 poptávku po primární energii v EU o 7 % nebo o 1 037 TWh/rok** (cca 170 Mt ekvivalentu snížení emisí skleníkových plynů CO₂), a to včetně 16 mld. m³ zemního plynu. Úspory energie se díky současným opatřením v dalších letech **výrazně zvýší**, zejména díky obratu zásob, přičemž průměr v období 2021–2030 přesáhne 1 500 TWh/rok. Více než 60 % úspor energie v roce 2020 pocházelo z domácností, 24 % z odvětví služeb a 10 % z průmyslu. Předpisy EU přinesly v roce 2020 spotřebitelům energie prospěch ve výši 60 miliard/rok (cca 0,4 % HDP EU) – 210 EUR/rok na domácnost. Ve srovnání s předpokladem, že nedojde ke změně politiky, činily v roce 2020 dodatečné příjmy z podnikání přibližně 21 miliard EUR/rok a očekává se, že do roku 2030 vzrostou na 29 miliard EUR/rok. To odpovídá vytvoření více než 320 000 nových přímých pracovních míst v roce 2020 (430 000 do roku 2030). Tyto **odhady vycházejí z úrovní cen energií před nárůstem cen v roce 2021** (další podrobnosti viz pracovní dokument útvarů).

Nedávná studie Mezinárodní energetické agentury¹³ ukázala, že v zemích s dlouhodobě zavedenými politikami spotřebovávají zařízení zpravidla o 30 % méně energie, než by tomu bylo v opačném případě. Odhaduje se, že nejdéle zavedené operační programy, jako jsou ty v USA a EU, dokážou **snížit celkovou spotřebu elektřiny přibližně o 15 % (což je v případě programu EU přibližně stejný objem jako aktuální celková výroba elektřiny z větrné energie nebo 2–3krát více než energie ze solárních panelů)**.

Průzkum Eurobarometr ukázal, že **převážná většina spotřebitelů v EU (93 %) rozezná energetické štítky** a 79 % se jimi při nákupu spotřebičů řídí¹⁴. Nedávný vědecký výzkum¹⁵ potvrdil, že štítky rozdělené podle třídy, jako je energetický štítek EU, mají lepší účinek na chování spotřebitele než jiné alternativní návrhy.

¹² Účetní zpráva o dopadu ekodesignu z roku 2020: <https://data.europa.eu/doi/10.2833/72143>

Účetní zpráva o dopadu ekodesignu využívá údaje Eurostatu včetně energetických bilancí (nrg_bal_c) a rozčleněné konečné spotřeby energie v domácnostech – množství (nrg_d_hhq).

¹³ „Achievements of Energy Efficiency Appliance and Equipment Standards and Labelling Programs: 2021 update“ (Dosažené výsledky v oblasti norem a programů pro označování energetické účinnosti spotřebičů a zařízení štítky: aktualizace z roku 2021“): <https://www.iea-4e.org/projects/eesl-achievements-reports/>

¹⁴ Průzkum Eurobarometr č. 492, květen 2019: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2238>

¹⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127006>

3. SOUČASNÝ STAV A PONAUCENÍ Z PŘEDCHOZÍCH PRACOVNÍCH PLÁNŮ

Přehled zavedených opatření je k dispozici on-line¹⁶. Od 1. března 2022 jsou nařízení o ekodesignu zavedena pro 29 skupin výrobků, přičemž nařízení o označování energetickými štítky se vztahují na patnáct skupin výrobků. Pro herní konzole a zobrazovací zařízení byly uznány dobrovolné dohody s průmyslem. Starší dohoda týkající se komplexních set-top boxů smluvní strany v roce 2020 ukončily z důvodu klesajícího podílu těchto výrobků na trhu (tyto výrobky i nadále podléhají horizontálním pravidlům pro spotřebu elektrické energie v pohotovostním režimu a ve vypnutém stavu¹⁷).

Tento pracovní plán je doplněn podrobnými informacemi o stavu pokroku v oblasti priorit a práce, jež byly stanoveny v posledním pracovním plánu na rok 2016¹⁸. **Bylo dosaženo mnoha úspěchů** včetně modernizace energetických štítků pro klíčové spotřební výrobky, ledničky, myčky, televizory a zdroje světla, a přijetí požadavků na ekodesign pro několikero výrobků – od serverů po elektrické motory. **Přibližně u 40 % výrobků však modernizace stále probíhá** a budou přesunuty do stávajícího plánovacího období. V mnoha oblastech práce se nedospělo k přijetí nových pravidel a byly ukončeny, neboť se Komise rozhodla v práci nepokračovat nebo alespoň pro tuto chvíli nestanovit právní předpisy, a to buď z důvodu, že podrobná šetření ukázala, že potenciál byl menší nebo náročnější na využití, než se původně předpokládalo, nebo proto, že převažovaly jiné priority v kontextu omezeného počtu pracovníků, případně kombinace obojího. **Okna, sušáky na ruce, kompresory a rychlovarné konvice – to vše jsou příklady těchto ukončených oblastí práce**, které představovaly potenciál, jenž byl omezený nebo náročný na využití, a u nichž nebylo možné v práci s dostupnými administrativními zdroji pokračovat.

Potřeba **pravidelného přezkumu a úpravy stávajících pravidel je základní zásadou lepší právní úpravy**, aby bylo zajištěno, že pravidla zůstanou relevantní, účinná a vhodná pro daný účel **s ohledem na tržní a technologický vývoj**. Veškerá nařízení týkající se ekodesignu a označování energetickými štítky, jakož i rámcové právní předpisy obsahují za účelem uznání této skutečnosti zvláštní ustanovení o změnách se zákonnými lhůtami, které má Komise na to, aby předložila přezkumy nebo přijala revidovaná nařízení. Aby se zabránilo zbytečnému prodlení, bude Komise od nynějška přijímat jednotlivá opatření pro konkrétní skupiny výrobků, jakmile budou připraveny, ledaže by jí v tom bránily výjimečné okolnosti¹⁹.

Klíčovým poznatkem ze získaných zkušeností je, že hromadné úsilí potřebné pro **tuto snahu o zásadní „údržbu“** nabírá postupem času na důležitosti, neboť se oblast působnosti předpisů rozšiřuje (z hlediska výrobků a druhů požadavků), a že je **nutné tuto práci při stanovování priorit lépe zohledňovat**. V opačném případě dojde ke **zpožděním, která mají významné důsledky, pokud jde o ušlé výhody**. To bylo klíčovým zjištěním auditu, který v roce 2019

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign_en

¹⁷ Nařízení Komise (ES) č. 1275/2008.

¹⁸ (SWD(2022) 101)

¹⁹ Viz také čl. 16 odst. 4 nařízení (EU) 2017/1369.

provedl **Evropský účetní dvůr (EÚD)**²⁰. U třech vybraných výrobků bylo v rámci auditu zjištěno, že přípravná fáze trvala osm, sedm a šest let namísto očekávaných tří a půl let. Provádění „údržby“ je tudíž velmi důležitým prvkem pracovního plánu. Komise bude zároveň usilovat o zjednodušení procesu začleněním přezkumných studií do souběžných hodnocení / posouzení dopadů a lépe sladit diskuse na konzultačním fóru s obecným postupem pro zlepšování právní úpravy.

Další klíčovou zkušeností z posledního období je **klíčová úloha činnosti v oblasti technické normalizace** pro ekodesign a označování energetickými štítky. Rozhodnutí Tribunálu z roku 2018²¹, kterým se zrušilo nařízení o označování vysavačů energetickými štítky, ukázalo, že nařízení mohou být náchylná k soudním sporům, pokud vyvstanou pochybnosti o tom, zda podmínky testování reprezentují skutečné podmínky používání. Novější související rozhodnutí²² zároveň jasně potvrdilo, že testy musí být rovněž přesné a opakovatelné. Vzhledem k různorodosti technologií a chování spotřebitelů je včasné vypracování harmonizovaných norem a metod, které představují dobrý kompromis mezi těmito kritérii, nedílnou a často obtížnou výzvou náročnou na zdroje. Nová Strategie EU pro normalizaci²³ navrhuje soubor opatření, jejichž cílem je zajistit, aby byl evropský systém normalizace více funkční a flexibilní, znovu učinit normy ústředním prvkem odolného, zeleného a digitálního jednotného trhu EU a posílit globální úlohu evropského systému normalizace.

4. PRIORITY TÝKAJÍCÍ SE KONKRÉTNÍCH VÝROBKŮ V PŘÍŠTÍCH LETECH

4.1 Přezkumy stávajících opatření

Komise má před koncem roku 2024 předložit či přijmout 38 přezkumů a dalších osm přezkumů v roce 2025. Tyto přezkumy proto bude nutné zahájit s předstihem (viz seznam v pracovním dokumentu útvarů Komise). Tyto přezkumy společně představují významné příležitosti pro další úspory v oblasti energie a účinnosti využívání materiálu: hrubý první odhad naznačuje **potenciál dalších úspor ve fázi užívání alespoň ve výši 170 TWh (cca 600 petajoulů (PJ) nebo potřeba tepla pro cca 15 milionů bytových jednotek), který doplňují další výhody** související s účinností využívání materiálu / oběhovým hospodářstvím, které však budou také představovat hlavní úsilí a převládat v práci prováděné v rámci aktuálního pracovního plánu.

Komise hodlá upřednostnit práci na přezkumech ve třech hlavních skupinách, a to na základě těchto odůvodnění:

²⁰ Zvláštní zpráva 01/2020: Opatření EU v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky: důležitý příspěvek k větší energetické účinnosti, který je však omezen značnými zpožděními a nedodržováním právních předpisů.

²¹ Rozsudek Tribunálu ze dne 8. listopadu 2018 ve věci T- 544/13 RENV.

²² Rozsudek Tribunálu ze dne 8. prosince 2021 ve věci T- 127/19.

²³ COM(2022) 31 final, 2.2.2022.

- **topná a chladicí zařízení**; v souvislosti s renovační vlnou vyzvala Rada Komisi, aby „urychlila probíhající práce na topných a chladicích zařízeních, a to co nejrychlejší *přeprocováním energetických štítků*“²⁴. Tato práce bude vskutku zásadním přispěním k dekarbonizaci budov a akčnímu plánu nulového znečištění²⁵ v rámci celkových cílů Zelené dohody pro Evropu, neboť tyto výrobky mají největší spotřebu energie ze všech regulovaných výrobků,
- další skupiny výrobků s **energetickými štítky na přeprocování**²⁶; spotřebitelé musí být při svém rozhodování i nadále schopni důvěřovat energetickému štítku EU coby důležitému a aktuálnímu nástroji; včasné přeprocování a aktualizace zbývajících „starých“ energetických štítků je proto důležité a zároveň nezbytné k plnému využití nových prvků, které nabízí registr EPREL,
- provedení **některých dalších přezkumů**, které představují další výrazný potenciál úspor z hlediska energie či využívání materiálu, které již měly být provedeny, nebo u nichž určité okolnosti naznačují jasnou či naléhavou potřebu přezkumu (např. vodní čerpadla, větráky, externí zdroje napájení).

4.2 Nová opatření zahájena v rámci předchozích pracovních plánů, která mají být dokončena

V předchozích pracovních plánech byly určeny výrobky, pro které se opatření týkající se ekodesignu a označování energetickými štítky jevila jako nejslibnější, a to na základě studií oblasti působnosti a předběžných odhadů. Některé tyto pracovní oblasti stále probíhají a převádějí se do aktuálního pracovního plánu z důvodu dalších očekávaných výhod.

Práce výrazně pokročila v oblasti posuzování proveditelnosti požadavků na ekodesign a systému označování energetickými štítky pro **mobilní telefony a tablety**. Požadavky by měly vliv na energetickou účinnost a rovněž na účinnost využívání materiálu (odolnost, opravitelnost, modernizace a recyklace). Očekává se, že nařízení budou přijata před koncem roku 2022.

Práce rovněž značně pokročila v oblasti posuzování proveditelnosti požadavků na ekodesign a označování energetickými štítky pro **fotovoltaické moduly, inventory a systémy**, včetně možných požadavků na uhlíkovou stopu.

Pokud jde o **zobrazovací zařízení**, Komise posoudila revizi dobrovolné dohody, kterou navrhli zástupci odvětví, a došla k závěru, že přijetím této revize by nebylo dosaženo cílů uvedených v akčním plánu pro oběhové hospodářství a nelze uznat, že je v souladu s pokyny k samoregulačním²⁷ nástrojům, zejména pokud jde o případné opětovné použití spotřebního

²⁴ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu_renovation_wave_strategy.pdf

²⁵ COM(2021) 400 final, 12.5.2021.

²⁶ Sušičky, ventilační jednotky, kuchyňské spotřebiče pro domácnost.

²⁷ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.329.01.0109.01.ENG&toc=OJ:L:2016:329:TOC

materiálu. Jak bylo oznámeno v akčním plánu pro oběhové hospodářství, Komise zahájí přípravu regulačních opatření pro tuto skupinu výrobků.

Komise pokračuje v horizontální práci na **produktech IKT**, jak bylo oznámeno v pracovním plánu na období 2016–2019, prostřednictvím specializované IKT studie²⁸. První část poskytla důkazy pro přípravnou studii, která byla dokončena před tímto pracovním plánem a týkala se výkonnosti a možných úspor několika skupin produktů IKT²⁹. Druhá část se bude zabývat celkovou spotřebou energie produktů IKT (včetně jejich konektivity a přenosu údajů), účinností využívání materiálu a hledisky chování, a to s ohledem na určení nejúčinnějších způsobů jejich případné regulace. V posouzení by měla být zohledněna rychlost technologického vývoje pro každou kategorii skupiny výrobků.

Současně Komise pokračuje v práci na **energeticky inteligentních spotřebičích**, aby vytvořila potenciál pro pružnost na straně poptávky v sektoru domácností nebo služeb. Jelikož hlavním problémem určeným v předchozích studiích byla interoperabilita, hodlá Komise podpořit soudržný rozvoj na trhu a dodržování otevřených norem ze strany průmyslu pomocí dobrovolného přístupu³⁰. Tato práce je **propojena s několika dalšími oblastmi činnosti** a některé z nich budou podrobněji řešeny v připravovaném **Akčním plánu digitalizace energetiky**³¹.

4.3 Zvláštní úkoly vyžadované podle nařízení o označování pneumatik

Podle **nařízení o označování pneumatik** je Komise povinna provést řadu zvláštních úkolů, mimo jiné:

- do června 2022 přijmout akt v přenesené pravomoci zavádějící **nové informační požadavky na protektorované pneumatiky**, bude-li k dispozici vhodná zkušební metoda. Metoda zatím není dostupná, avšak v současné době se pracuje na jejím zavedení. Protektorování pneumatik představuje **významný potenciál úspor ropy** a ostatních materiálů,
- přijmout akt v přenesené pravomoci týkající se **označování oděru pneumatik / kilometrového nájezdu**, bude-li k dispozici vhodná zkušební metoda, což **přispěje k obecnějšímu opatření akčního plánu pro oběhové hospodářství týkajícího se mikroplastů**. Metoda zatím není dostupná, avšak v současné době se pracuje na jejím zavedení,
- koordinovat práce související se **sladěním mezilaboratorních zkoušek podle nařízení o označování pneumatik**, což má rovněž důležitý dopad na právní předpisy EU v oblasti

²⁸ <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/product-groups/522/home>

²⁹ Například zařízení pro podnikové sítě, malá zařízení pro domácí a kancelářské sítě, propojení domácího audia a videa.

³⁰ <https://ses.jrc.ec.europa.eu/development-of-policy-proposals-for-energy-smart-appliances>

³¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13141-Digitalising-the-energy-sector-EU-action-plan_cs

Profesionální pračky	33 PJ (fáze užívání)	Zkoumány v minulosti ³⁵ a nyní považovány za rozvinutější z hlediska pokroku v rámci technické normalizace.
Profesionální myčky nádobí	20 PJ (fáze užívání)	Zkoumány v minulosti ³⁶ a nyní považovány za rozvinutější z hlediska pokroku v rámci technické normalizace.
Univerzální vnější napájecí zdroje (EPS)	12–27 PJ (vestavěné)	Odkaz na iniciativu pro univerzální nabíječky, která bude vypracována v rámci přezkumu stávajícího nařízení o EPS ³⁷ .
Nabíječky elektromobilů	11 PJ (fáze užívání)	Po roce 2030 se bude potenciál úspor do roku 2050 zvyšovat, a to téměř o 76 PJ ročně. Proto je rozumné zvážit stanovení požadavků před tím, než budou instalovány velké objemy potenciálně neefektivních nabíječek.

5. HORIZONTÁLNÍ ASPEKTY

5.1 Příspěvi k oběhovému hospodářství

Ačkoli je energetická účinnost přirozeně hlavní oblastí zájmu práce týkající se ekodesignu pro výrobky spojené se spotřebou energie, postupem času byly zohledňovány a zahrnuty i jiné aspekty, a to především od vypracování prvního Akčního plánu pro oběhové hospodářství³⁸. Kromě některých stávajících požadavků na trvanlivost zahrnuje několik opaření přijatých v roce 2019³⁹ nové prvky oběhového hospodářství včetně požadavků na opravitelnost, recyklovatelnost, jednoduchost demontáže a opětovné použití na konci životního cyklu (viz např. pracovní dokument útvarů Komise).

V návaznosti na žádost Komise o normalizaci M/543⁴⁰ Evropský výbor pro normalizaci a Evropský výbor pro elektrickou normalizaci (CEN-CENELEC) souběžně dokončily horizontální normy týkající se aspektů účinnosti využívání materiálu pro výrobky spojené se spotřebou

³⁵ Poprvé byly zmíněny v pracovním plánu na rok 2012.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Ačkoli jsou vnější napájecí zdroje již regulovány, „univerzální“ zdroje jsou označovány jako nová skupina výrobků z důvodu relevance a specifčnosti analýzy, která je nutná pro dosažení potřebných kritérií/prvků. Více informací o připravovaném přezkumu viz: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13351-External-power-supplies-ecodesign-&-information-requirements-review-_cs

³⁸ COM(2015) 614.

³⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5895

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=564>

energie. Patří sem horizontální normy⁴¹ týkající se trvanlivosti, recyklovatelnosti, schopnosti oprav, opětovného použití, modernizace, recyklovatelných součástí atd. Mohou sloužit jako základ pro vypracování norem týkajících se účinnosti využívání materiálu určitých výrobků spojených se spotřebou energie.

Na základě normy týkající se schopnosti oprav, opětovného použití a modernizace (EN 45554) vypracovalo Společné výzkumné středisko Komise bodový systém oprav. Komise zkoumá potenciál zavedení tohoto systému pro příslušné výrobky, pravděpodobně v podobě údajů na energetickém štítku u konkrétních výrobků, jako jsou chytré telefony a tablety. Tato práce je průlomová a pravděpodobně zlepší zavedené postupy v odvětví na globální úrovni.

Kromě toho se aktuálně přezkoumává metodika pro ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie (viz příloha) s cílem zavést systematičtější způsob, jak zahrnout aspekty oběhového hospodářství do vypracovávání přípravných nebo přezkumných studií konkrétních skupin výrobků.

V připravované práci bude i nadále převládat trend většího důrazu na oběhové hospodářství začleněním příslušných požadavků na základě dosud získaných zkušeností, zejména zavedením opatření z roku 2019. Tyto požadavky by podpořilo zlepšení v metodice a možnosti normalizace a měly by přispět k přechodu na nový legislativní rámec pro ekodesign udržitelných výrobků.

Výhledově bude Komise rovněž dále posuzovat možnost a vhodnost zavedení požadavků konkrétněji zaměřených na určité výrobky na základě těchto hledisek:

Klasifikace požadavků	Potenciál úspor energie v roce 2030 (související s užíváním nebo účinností využívání materiálu)
Recyklovaný obsah	160 PJ (obsah materiálu)
Trvanlivost, firmware, software	nejméně 175 – 1 052 PJ (obsah materiálu)
Kritické a vzácné suroviny, které jsou významné z hlediska životního prostředí	vysoký potenciál zdrojů

Požadavky se teoreticky dají uplatnit na všechny výrobky spojené se spotřebou energie. Bude nutné provést specializované přípravné studie, které pomohou určit kategorie výrobků, jež jsou nejvýznamnější z hlediska případných regulačních přístupů.

⁴¹

https://standards.cencenelec.eu/dyn/www/f?p=205:32:0:::FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:2240017,25&cs=10B7B067CC7107748A52C1C034BB4CFD3

5.2 Práce v oblasti normalizace

Vymáhání požadavků na ekodesign či označování výrobků na základě jejich příslušných vlastností vyžaduje jasné stanovení toho, jak je definována výkonnost a jakým způsobem ji lze u daného výrobku testovat. Za tímto účelem mohou výrobcům pomoci harmonizované technologické normy, které definují vhodné zkušební metody, pokud výrobci tyto metody použijí, aby mohli využít **předpokladu shody** s cílem prokázat splnění zákonných požadavků. Normalizační práce je zásadní, avšak často opomíjenou součástí provádění politiky. Nedávná zkušenost ukazuje, že je důležité zahájit tuto práci co nejdříve, a to současně s přípravou nových nebo revidovaných nařízení. Žádosti o normalizaci lze vyřídit a přijmout až po přijetí odpovídajících nařízení o ekodesignu či označování energetickými štítky. Jejich rozpracování by mělo být v ideálním případě zahájeno dříve, aby bylo možné je dokončit včas po přijetí nařízení, vzhledem k tomu, že na vypracování samotné normy je obvykle potřeba přibližně 27 měsíců. Celkový proces obvykle trvá výrazně déle, také včetně předchozího přijetí žádosti o normalizaci a následného posuzování a schvalování norem pro odkazování na Úřední věstník. Nejsou-li v okamžiku přijetí předpisů k dispozici harmonizované evropské normy pokrývající všechny relevantní aspekty, musí prováděcí opatření zavést prozatímní metody.

Nové žádosti o normalizaci je třeba vypsát pro většinu, ne-li všechna nová či revidovaná nařízení ve fázi přípravy. V současné době byly žádosti podány nebo rozpracovány pro **osvětlení, elektronické displeje, chlazení pro komerční účely a chlazení pro domácnost**. Návrhy norem byly vypracovány pro několik dalších skupin výrobků na základě starších pověření.

5.3 Evropský registr výrobků s energetickým označením (EPREL)

Evropský registr výrobků s energetickým označením (EPREL) je databází, kterou vytvořila a provozuje Komise. Od 1. ledna 2019 mají dodavatelé (výrobci, dovozci či zmocnění zástupci) **zákonnou povinnost zanášet do registru EPREL veškeré výrobky, které podléhají pravidlům pro označování energetickými štítky, dříve než je uvedou na evropský trh.**

V souladu právními předpisy plní registr EPREL tyto účely:

- **poskytovat veřejnosti informace** o výrobcích uváděných na trh a o jejich energetických štítcích a informační listy výrobků,
- **podporovat orgány dozoru nad trhem** při plnění jejich úkolů podle právních předpisů týkajících se označování energetickými štítky (a označování pneumatik), včetně vymáhání těchto předpisů,
- **poskytovat Komisi aktuální informace o energetické účinnosti** výrobků pro přezkum energetických štítků.

V návaznosti na nedávné spuštění „beta verze“ veřejného rozhraní registru EPREL v březnu 2022⁴² budou údaje z registru EPREL rovněž stále více **podporovat provádění dalších politik Zelené dohody pro Evropu**. Údaje z registru EPREL jsou tak přirozeným výchozím bodem při posuzování toho, které třídy energetických štítků jsou „dvěma nejvyššími významně

⁴² <https://eprel.ec.europa.eu>

zastoupenými“ třídami či vyššími třídami pro daný výrobek. Toto kritérium se nyní používá k uvedení několika politik EU do praxe, mimo jiné pokud jde o **veřejné pobídky**⁴³, **udržitelné investice do soukromého sektoru**⁴⁴, **zelené veřejné zakázky**⁴⁵ a **snížené sazby DPH u některých výrobků označených energetickými štítky**, které splňují kritéria pro udělení konkrétního energetického štítku a případně kritéria pro nízké emise částic⁴⁶.

Registr EPREL rovněž poskytuje funkce, které **dodavatelům a prodejcům usnadňují dodržování předpisů**. Dodavatelé si mohou zvolit zabudovaný generátor štítků, který jim na základě uvedených hodnot výkonu a vlastností výrobku poskytne grafickou podobu štítku ve vyhovujícím formátu. Prodejci mohou na registr EPREL odkazovat při vystavování štítků nebo informačních listů výrobků on-line, mimo jiné prostřednictvím aplikačních programovacích rozhraní (API), a tím minimalizovat úsilí při poskytování aktualizovaných, srozumitelných a vícejazyčných informací.

I když se registr EPREL používá, ke splnění výše uvedených cílů je nutné **v roce 2022 vyřešit důležité funkce**. Patří mezi ně:

- specializovaný **internetový portál**, který bude fungovat jako **jednotné přístupové místo** a bude **poskytovat** občanům, vnitrostátním orgánům, dodavatelům, obchodníkům a tvůrcům politiky **cílené informace** (2. čtvrtletí / 3. čtvrtletí),
- vylepšení uživatelského rozhraní a **nástrojů dostupných pro orgány dozoru nad trhem**, aby mohly více zefektivnit své činnosti (3. čtvrtletí),
- **změna struktury technické dokumentace**, aby se zjednodušila registrace pro dodavatele a usnadnila analýza pro orgány kontrolující dodržování předpisů (1. čtvrtletí až 3. čtvrtletí),
- zahájení **provádění revidovaných nařízení** pro některé skupiny výrobků a případně **přidání nových skupin výrobků** (fotovoltaické systémy, chytré telefony / tablety) (4. čtvrtletí).

Kromě toho bude nezbytné zvážit podmínky a způsoby udělení **přístupu do registru EPREL nebo k jeho některým funkcím pro hospodářské subjekty a případně orgány z konkrétních třetích zemí**, a to zejména těch, které jsou součástí celní unie nebo energetického společenství. Konkrétní způsoby a důsledky těchto zásahů však bude nutné pečlivě zanalyzovat, připravit a případně zavést, čehož nelze dosáhnout ve velmi krátké době.

⁴³ Viz čl. 7 odst. 2 [nařízení \(EU\) 2017/1369](#).

⁴⁴ Viz taxonomie EU pro udržitelné činnosti a [pilotní iniciativa EIF pro záruku udržitelnosti v rámci okna pro malé a střední podniky programu InvestEU](#).

⁴⁵ Viz příloha IV [navrhované revize směrnice o energetické účinnosti](#).

⁴⁶ Viz nově přidaný bod 22 v příloze III směrnice 2006/112/ES <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14754-2021-INIT/cs/pdf>

5.4 Dozor nad trhem a podpora hospodářských subjektů

Účinný dozor nad trhem je zásadní pro zajištění řádného vymáhání předpisů, pro uskutečnění očekávaných výhod, pro zaručení rovných podmínek pro podniky, pro poskytování spolehlivých informací o výrobku spotřebitelům a pro důvěru občanů, regulačních orgánů i podniků v tento rámeček.

Dozor nad trhem spadá do pravomoci členských států, avšak údajů o vymáhání a dodržování předpisů je málo, neboť v současnosti není zavedena oznamovací povinnost. Na základě dostupných důkazů a podle auditu ekodesignu, který v roce 2020 provedl EÚD, se potvrdilo, že **nesoulad s právními předpisy je závažným problémem**. U projektů dozoru nad trhem financovaných z EU lze běžně pozorovat vysoké dvouciferné procento výrobků, které vykazují problémy v oblasti souladu právních předpisů (jak z formálního, tak z věcného hlediska)⁴⁷, tyto problémy avšak zahrnují relativně drobné formální nesoulady, které lze napravit dobrovolným opatřením (např. chybná hodnota v informačním listu výrobku) a nejsou tak závažné jako nesplnění minimálních požadavků na ekodesign. Celkem se odhaduje, že **z důvodu nesouladu s právními předpisy dojde ke ztrátě nejméně 10 % potenciálních úspor energie, které přináší ekodesign a označování energetickými štítky**, což představuje 15,3 Mtoe primární energie ročně v roce 2020 (nebo 178 TWh) a **6,4 miliardy EUR ročních výdajů spotřebitelů** na účty za energii (na základě úrovně cen za energii z roku 2020). To odpovídá **31 Mt CO₂ ekv. dalších emisí ročně a nese to s sebou výrazné ztráty příjmu a pracovních míst v odvětví**. Tyto číselné údaje naznačují, že by jakékoliv navýšení skromných zdrojů, které členské státy vynakládají na vnitrostátní dozor nad trhem pro ekodesign a označování energetickými štítky, bylo vysoce nákladově efektivní z hlediska dosažených zisků.

V příštím období **Komise posílí svou podporu členských států** a přispěje k účinnějšímu a jednotnějšímu dozoru nad trhem v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky. Bude sem patřit:

- trvalé zlepšování **nástrojů IT**, jako je Informační a komunikační systém pro dozor nad trhem (ICSMS)⁴⁸ a registr EPREL, a podpora dalších nástrojů, např. těch, které pomáhají řešit problémy související s dozorem nad trhem pro elektronické obchodování a nové dodavatelské řetězce,
- **technická a logistická podpora skupin pro správní spolupráci,**
- **financování společných nebo koordinovaných akcí a kampaní,**
- **spolupráce s členskými státy na politické úrovni** ohledně způsobů, jak zlepšit dozor nad trhem včetně úrovně zdrojů, které mají k dispozici,

⁴⁷ To byl například případ ledniček zkoumaných v rámci projektu EEPLIANT2 v letech 2018–2019. Předběžné výsledky projektu EEPLIANT3 z listopadu 2021 tuto okolnost v zásadě potvrzují, **75 %** zkoumaných výrobků mělo problémy s technickou dokumentací nebo s požadavky na označování on-line. Je však třeba zmínit, že číselné údaje nemusí být zcela vypovídající z důvodu přístupu založeného na riziku, jenž se používá při výběru vzorků.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/information-and-communication-system-market-surveillance_en

- navržení **nových právních předpisů**, které zlepší dozor nad trhem, a to v rámci navrhovaného nařízení o ekodesignu (viz SPI),
- další příslušné činnosti, které jsou plánovány v rámci pracovního programu Evropské sítě pro soulad výrobků s předpisy (EUPCN) na období 2021–2022, včetně zapojení celních orgánů.

Komise bude **úsilí hospodářských subjektů o soulad s předpisy** také nadále různými způsoby **podporovat**, např. zprovozněním funkčních poštovních schránek, kam mohou být zasílány dotazy, společně s konkrétními pokyny, častými dotazy, informacemi o internetových stránkách Komise atd. Rovněž zváží poskytnutí **financování z evropských zdrojů, aby zavedla průmyslový nástroj na podporu souladu s předpisy**, který posílí proaktivní informační akce a poskytne včasnou a cílenou pomoc, aby dodavatelé a prodejci lépe porozuměli svým povinnostem a mohli je snadněji splnit.

5.5 Mezinárodní aspekty a spolupráce

Opatření politiky EU v oblasti ekodesignu a zejména označování energetickými štítky a související technické normy a zkušební postupy pro regulované výrobky mají **značně pozitivní vliv ve třetích zemích daleko za hranicemi EU**⁴⁹.

Na jedné straně několik **významných obchodních partnerů EU systematicky uplatňuje pravidla EU v oblasti ekodesignu a/nebo označování štítky** v rámci různých vztahů s EU. To se týká zejména **EHP, celní unie s Tureckem a energetického společenství**. Na druhé straně výrobci v dalších významných exportních zemích musí v každém případě splnit požadavky EU, aby mohli uvést své zboží na trh EU, což může následně motivovat a usnadnit stanovení domácích požadavků, které jsou zcela nebo částečně sladěny s požadavky EU. Zároveň je důležité, že EU v tomto ohledu i nadále splňuje platná pravidla na úrovni Světové obchodní organizace.

Mezinárodní spolupráce v oblasti účinnosti výrobků do určité míry rovněž ovlivňuje rychlost a řízení rozvoje programů po celém světě. Některé třetí země považují za výhodné uplatňovat podobné nebo stejné požadavky, aby těžily z výhod velkého množství již investované práce do vypracování právních předpisů EU. Zároveň **EU zdaleka není průkopníkem ve všech směrech** či výrobcích, a tudíž může rovněž těžit z úsilí druhých a poučit se z něj. Sbližování právních předpisů může rovněž zmírnit náklady na dodržování a posuzování shody, kterým čelí evropské společnosti působící jak na významných exportních trzích, tak na trhu EU. Komise bude i nadále podporovat dobře zavedená mezinárodní mnohostranná fóra výrobní politiky, jako je program **Mezinárodní energetické agentury (IEA) v oblasti technologické spolupráce zaměřený na energeticky účinná zařízení pro konečné uživatele**⁵⁰ a **iniciativa pro zavedení vysoce**

⁴⁹ Study on Impacts of the EU's Ecodesign and Energy/Tyre Labelling Legislation on Third Jurisdictions, Waide et al (Studie dopadů právních předpisů EU v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky / označování pneumatik na třetí země), https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/201404_ieel_third_jurisdictions.pdf

⁵⁰ <https://www.iea-4e.org/>

účinných spotřebičů a zařízení⁵¹, a podílet se na nich, aby tyto vzájemně prospěšné výměny prosazovala. Rovněž bude usilovat o dvoustrannou spolupráci, aby bylo urychleno zavádění osvědčených postupů v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky v partnerských zemích a dále posíleno sbližování právních předpisů na globální úrovni.

6. ZÁVĚR

Program EU pro ekodesign a označování energetickými štítky je jedním z největších a nejdéle zavedených programů pro spotřebiče na světě, který využívá **sílu jednotného trhu** v EU i v zahraničí ve prospěch spotřebitelů, podniků a životního prostředí.

Ekodesign / označování energetickými štítky poskytuje **zásadní a stále větší přínos pro cíle Zelené dohody pro Evropu** a balíčku Fitfor55 a pro spotřebitele, kteří čelí vysokým cenám za energii, jejichž účty by jinak byly mnohem vyšší: očekává se, že na úrovni dnešních cen **ušetří stávající politika uživatelům energie v EU výdaje ve výši 250 EUR miliard/rok**.

Investice do sledování a posilování tohoto programu, aby lépe vyhovoval ambicím a zdrojům, je rovněž investicí do **větší odolnosti EU, která lépe odolá budoucím krizím v cenách energií** a výzvám v oblasti zabezpečení dodávek vzhledem k závislosti EU na dovozu fosilních paliv. Větší zaměření na účinnost využívání materiálu, např. na recyklovatelnost, rovněž přispívá k **větší odolnosti dodavatelského řetězce** v EU.

Posílení mezinárodní spolupráce na mnohostranné i dvoustranné úrovni je nezbytné pro urychlené zavedení programů v oblasti energetické účinnosti výrobků na celém světě a může rovněž zlepšit sbližování právních předpisů ve prospěch EU a partnerských zemí.

Evropský registr výrobků s energetickým označením (EPREL) poskytuje nebyvalou tržní transparentnost a otevírá nové možnosti zapojení spotřebitelů v EU a posílení jejich postavení. Postupně se také stane praktickým **nástrojem pro uvedení nedávno zavedených podmínek týkajících se účinnosti výrobků v jiných politikách EU do praxe** (zelená taxonomie, zelené veřejné zakázky podle směrnice o energetické účinnosti, veřejné pobídky, směrnice o DPH).

Tato oblast politiky stále představuje **výrazný potenciál pro další, velmi nákladově efektivní výhody** pro spotřebitele v EU, pro snížení znečištění ovzduší a pro energetické úspory / úspory CO₂, které by jinak musely být dosahovány v rámci jiných politik na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni. Včasné revize aktuálních předpisů, podpora správného uplatňování/vymáhání, vývoj registru EPREL a zkoumání regulace nových výrobků spojených se spotřebou energie však vyžadují značné úsilí.

Komise proto v souvislosti s balíčkem politiky udržitelných výrobků jasně naznačila potřebu výrazně posílit přidělené zdroje na zavedení politiky v oblasti ekodesignu v rámci ambicióznější politiky udržitelných výrobků a vyzývá členské státy, aby učinily totéž, pokud jde o úsilí v oblasti vnitrostátního dozoru nad trhem.

⁵¹ <https://www.superefficient.org/>